

31.5.2011

178 §

24.5.2011 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO TALOUSARVIOALOITTEESTA NEUVOLATOIMINNAN
LISÄRESURSOINTIIN VARATTAVISTA VALTIONAVUISTA

Terke 2011-452

Esityslistan asia TJA/9

TJA

Terveyslautakunta päätti antaa talousarvioaloitteesta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Valtioneuvoston asetus (380/2009) neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta tuli voimaan 1.7.2009. Toimenpiteet laajojen terveystarkastusten osalta tuli käynnistää tänä vuonna 2011.

Terveyslautakunta on hyväksynyt 14.12.2010 lasta odottavien perheiden, lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden terveystarkastuksia sekä opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa koskevan Helsingin terveyskeskuksen kokonaissuunnitelman toimeenpano-ohjelman.

Terveyskeskus on omassa talousarviossaan määritellyt asetuksesta nousevia lisäresurssitarpeita siinä suhteessa kuin se on mahdollista terveyskeskuksen kokonaistalousarvion puitteissa. Neuvolatyön yksikköön palkataan kevään 2011 aikana yhteensä 13 terveydenhoitajaa, joista lähes kaikki on jo palkattu. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärit ja terveydenhoitajat tekevät koulujen loma-aikoina myös neuvolatarkastuksia. Uusista terveydenhoitajista neljän työpanos kohdistetaan viisivuotistarkastuksen siirtymisestä neljävuotiaan tarkastukseksi aiheutuviin lisätarkastuksiin, joita poikkeuksellisesti tehdään kesäaikana. Yhdeksän terveydenhoitajan työsuhde jatkuu vuoden 2012 loppuun, jolloin resurssien tarve arvioidaan uudelleen.

Suun terveydenhuollossa nykyisten henkilöstövoimavarojen käyttöä tehostetaan kehittämällä henkilöstöryhmien välistä työnjakoa siten, että tehtävään koulutetut hammashoitajat vastaavat pääosin neuvolaikäisten terveystarkastuksista. Hammashoitajat toteuttavat myös ensimmäistä lastaan odottavien perheiden suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvioinnit.

Terveyslautakunta toteaa, että neuvolatoiminnan lisäresursointiin suunnattuja valtionosuuksia ei voida suoraan siirtää terveyskeskuksen

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

31.5.2011

talousarvioon. Helsingin saamat valtionosuudet käsitellään keskitetysti kaupungin talousarvion kohdassa 7 01 03, eivätkä ne suoraan näy tai kohdennu terveyskeskuksen talousarviossa.

Valtionosuusjärjestelmän monimutkaisuudesta sekä valtionosuuksien tasauksen seurauksena Helsingin valtionosuuksista tehtävästä vähennyksistä johtuen on lähes mahdoton antaa tarkkaa summaa Helsingin neuvolatarkastuksiin saaman lisävaltionosuuden määrästä. Varsin luotettavana laskennallisena arviona voidaan kuitenkin todeta määrän olevan runsaat 300 000 euroa vuodessa. Helsinki on talousarviossaan lisännyt neuvolatarkastuksiin ns. Lasurahoituksena lähes 800 000 euroa vuodessa.

Terveyskeskus on ilmoittanut, että se seuraa neuvolatoiminnan kehittymistä ja arvioi neuvolaressurssien riittävyyttä. Hyväksyessään toimeenpano-ohjelman terveyslautakunta edellytti, että sille valmistellaan selvitys asetuksen sisällön toteutumisesta ja resurssien riittävyydestä vuonna 2011 saatavien kokemusten perusteella. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira, on myös ilmoittanut valvovansa asetuksen toimeenpanoa ja resurssien riittävyyttä kunnissa ja kuntayhtymissä ja valmistelevana valvontaohjelmaa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta.

Terveysvaikutusten arviointi

Asetuksen tarkoituksena on lapsiperheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi varmistaa, että mm. lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa. Näin ollen neuvolapalvelujen resurssien yhdenmukaisuus ja tasainen jakautuminen kunnassa tukevat väestön saamien neuvolapalvelujen saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Kunnat arvioivat neuvolatoimintansa terveysvaikutuksia, jossa mukana on oltava myös resurssien riittävyyden seurata.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Käsittely Jäsen Autti esitti, että lausuntoehdotuksen 5 ja 6 kappale poistetaan ja niiden tilalle lisätään seuraava teksti:

”Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportissa 21/2011, joka koskee

31.5.2011

kuntien valmiuksia asetuksen 380/2009 toimeenpanoon, todetaan seuraavaa: 'Sosiaali- ja terveismministeriön laskelmien mukaan esimerkiksi 100 000 asukkaan kunnassa pelkästään valtionosuudella voitaisiin palkata 3 uutta lääkäriä tai 8,5 uutta terveydenhoitajaa. Yhden terveydenhoitajan arvioidut palkkakulut vuonna 2009 olivat 40 000 euroa ja lääkärin 101 000 euroa.'

Terveyslautakunta pitää tämän vuoksi tärkeänä, että Helsingille neuvolatoiminnan lisäresursointiin suunnatut, aloitteessa esitetyt valtionosuudet voidaan siirtää suoraan terveyskeskuksen talousarvioon, sen sijaan että ne nykyisin käsitellään keskitetysti talousarvion kohdassa 7 01 03.

Tällöin myös tiettyyn tarkoitukseen suunnattujen valtionosuuksien euromäärät tulisivat selkeästi esille."

Muutosesitys raukesi jäätyään kannatuksesta. Tämän jälkeen jäsen Autti jätti pöytäkirjaan merkittäväksi seuraavan erivän mielipiteensä:

"Helsingille neuvolatoiminnan lisäresursointiin suunnatut, aloitteessa esitetyt valtionosuudet (3,4 euroa/asukas) käsitellään nykyisin keskitetysti kaupungin talousarviossa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportissa 21/2011, joka koskee kuntien valmiuksia asetuksen 380/2009 toimeenpanoon, todetaan seuraavaa: 'Sosiaali- ja terveismministeriön laskelmien mukaan esimerkiksi 100 000 asukkaan kunnassa pelkästään valtionosuudella voitaisiin palkata 3 uutta lääkäriä tai 8,5 uutta terveydenhoitajaa. Yhden terveydenhoitajan arvioidut palkkakulut vuonna 2009 olivat 40 000 euroa ja lääkärin 101 000 euroa.' Raportin mukaan 'Riittävien voimavarojen turvaaminen on sekä viranhaltijoiden että erityisesti resursseista päättävien luottamushenkilöiden vastuulla. Viranhaltijoiden on kuitenkin aktiivisesti tuotava heidän tietoonsa kunnan tämän hetkinen tilanne.'

Sosiaali- ja terveismministeriön neuvottelevan virkamiehen 1.6.2011 ja kuntaliiton 3.6.2011 antaman selvityksen mukaan vuoden 2009 annetun asetuksen (380/2009) vaikutus vuoden 2010 ja 2011 kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen on Helsingin kaupungille noin 1,8 -2 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien korotukset tulevat jäämään pysyvästi kuntien saamiin valtionosuuksiin. Esityslistatekstin mukaan neuvolatarkastuksiin saadun lisävaltionosuuksien määrän ilmoitetaan olevan runsaat 300 000 euroa vuodessa. Lasten- ja nuorten

31.5.2011

hyvinvointisuunnitelma on tehty vuosille 2009 -2012 ja samoin myös siihen suunnattu rahoitus.

Edellä esitetyn perusteella, terveyslautakunnan olisi tullut esittää, että se pitää tärkeänä Helsingille neuvolatoiminnan lisäresursointiin suunnattujen valtionosuuksien siirtämistä suoraan terveyskeskuksen talousarvioon. Tällöin myös tiettyyn tarkoitukseen suunnattujen valtionosuuksien euromäärät tulisivat selkeästi esille luottamushenkilöille päätöksentekoa varten.”

Päätösehdotus Terveyslautakunta päättäneen antaa talousarvioaloitteesta edeltä päätöksestä ilmenevän, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

Valtuutettu Lilli Autti on tehnyt seuraavan talousarvioaloitteen valtionapujen varaamisesta neuvolatoiminnan lisäresursointiin:

”Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta tuli voimaan 1.7.2009.

Asetuksen mukaan raskaudenaikaisiin tarkastuksiin tulee muutoksena yksi laaja terveydenhoitajan ja lääkärin yhdessä tekemä tarkastus raskauden puolivälin jälkeen. Lasta odottavan perheen laajalla terveystarkastuksella tarkoitetaan äidin ja sikiön terveydentilan tutkimisen lisäksi perheen hyvinvoinnin selvittämistä haastattelulla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Lasta odottavan perheen laajaan terveystarkastukseen sisältyy myös suun terveydentilan selvittäminen. Lasten tarkastuksiin tulee lisäksi pakollinen neljän kuukauden ikäisenä tehtävä laaja terveystarkastus. Aiemmin lääkärintarkastus on tehty tarpeen mukaan. Nämä muutokset lisäävät terveydenhoitajien ja lääkäreiden tarvetta. Helsinki on saanut vuosille 2010 ja 2011 neuvolatoiminnan lisäresursointiin 3,40 euro/asukas.

Terveyslautakunnan 3.2.2011 saaman Medigis-päivityksen mukaan neuvoloissa on STM:n mitoituksen perusteella 20 terveydenhoitajaa liian vähän, jos mukaan luetaan varahenkilöt ja ilman heitä 27 terveydenhoitajaa. Lautakunnan saman tiedon mukaan yhdeksälle terveydenhoitajalle on saatu täyttölupa vuoden loppuun asti ja em. työntekijöitä ollaan rekrytoimassa.

Peruspalveluministerin mukaan on välttämätöntä, että kunnat hyödyntävät lisähenkilöstön rekrytoinnissa niille suunnatut korotetut

31.5.2011

valtiosuudet. Valtiosuudet ovat puolet kunnille tulevista kustannuksista ja ne jäävät pysyvästi kuntien saamiin valtiosuuksiin. peruspalveluministerin mukaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluista ja hyvinvoinnista ei ole varaa säästää. (STM tiedote 10.2.2011)

Edellä olevan perusteella esitän, että vuoden 2012 talousarvioon varataan asetuksen mukaisten tarkastusten järjestämiseksi Helsingin saamat neuvolatoiminnan lisäresurssointiin varatut valtionavut.”

Aloitteesta pyydetään terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle 26.5.2011 mennessä.

Lisätiedot:

Kupiainen Marketta, hallintoylihoitaja, puhelin 310 42348